

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10CoP/61/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5721201499
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2021:5721201499.1

Uznesenie

Krajský súd v Žiline, ako odvolací súd, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa I. D., nar. XX.X.XXXX, bytom ako matka, v konaní zastúpenú kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, dieťa rodičov: matka N. D., nar. X.X.XXXX, bytom I., G. XXXX/X, právne zastúpená AK JUDr. Silvia Tatarková, s.r.o., so sídlom Martin, Škultétyho 472/10; a otec: Y. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom F., C. XX/XX, zastúpený splnomocneným zástupcom JUDr. Jánom Vajdom, bytom T., D. XXX/X, o návrhoch rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia, na základe odvolania otca proti uzneseniu Okresného súdu Martin č. k. 19P/77/2021-195 zo dňa 14.6.2021 takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu **p o t v r d z u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým uznesením okresný súd zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhala zákazu styku otca s maloletou, alternatívne úpravy jeho styku s maloletou len na sobotu od 14:30 hod. do 17:00 hod. každého párneho týždňa, a to za prítomnosti matky. Na základe osvedčených skutočností východiskovo konštatoval, že ani jeden z rodičov neuznáva dôležitosť toho druhého v život maloletej a vzťahy medzi nimi sú mimoriadne narušené a napäté. Ich kvalitu dokresľuje konanie matky pri zmene bydliska (jej aj maloletej), keď otcovi poslala iba sms s textom označenia ulice a mesta.

2. Okresný súd poukázal na to, že na preukázanie (matkou tvrdenej) skutočnosti, že maloletá mala po návrate od otca modrinu na tvári, matka nepredložila žiadnu fotografiu a ani s dcérou nenavštívila lekára; čo je v kontraste s tým, že v prípade výsypu na bruchu maloletej I. po stretnutí s otcom matka okamžite šla s dieťaťom na pohotovosť. Matka taktiež žiadnym spôsobom neosvedčila, že by detská lekárka maloletej mala nejaké podozrenie o tom, že by dieťaťu mohlo byť/bolo ubližované.

3. Okresný súd vyslovil, že správanie maloletej pri začiatku styku s otcom tak, ako ho popisuje matka, je „nízko pravdepodobné“; najmä, ak matka súčasne (minimálne) naznačuje/ /predpokladá fyzické ubližovanie zo strany otca. Nadväzne zhrnul, že aktuálne upravený styk otca s maloletou I. v rozsahu 8 hodín nepovažuje za ohrozujúci zdravý psychický a fyzický vývoj dieťaťa, z ktorého titulu návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia v celom rozsahu zamietol.

4. Rovnako okresný súd zamietol aj návrh otca na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým sa domáhal zverenia maloletej do jeho osobnej starostlivosti. Nevzhladol totiž potrebu bezodkladne meniť aktuálnu úpravu výkonu rodičovských práv a povinností. Uviedol, že otec svoj návrh odôvodňoval podaným trestným oznámením na matku, ktoré však nedoložil. Okresný súd mal tiež za to, že otec „neosvedčil skutočnosti, ktoré by mali matku diskvalifikovať zo starostlivosti o maloleťú“; tieto v konaní nezistil ani samotný súd.

5. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu, pričom žiaden z účastníkov ani nepodal návrh na náhradu trov konania v zmysle § 57 CMP.

6. Proti tomuto uzneseniu vo výroku o zamietnutí jeho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Poukazoval na miestnu nepríslušnosť Okresného súdu Martin (keďže nikdy nedal matke súhlas na „dočasné presťahovanie“ zo F. do I.); túto námietku vzniesol už v priebehu konania (v podaní z 3.6.2021), ale konajúci súd o nej uznesením nerozhodol. Tvrdil, že miestne príslušným je Okresný súd Námestovo a doposiaľ nedošlo k postúpeniu veci ani k preneseniu miestnej príslušnosti na Okresný súd Martin.

7. Obdobne nebolo dosiaľ rozhodnuté o jeho sťažnosti proti uzneseniu o ustanovení kolízneho opatrovníka maloletej pre toto konanie. Navyše, subjekt označený ako „Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Martin“ neexistuje, preto nemôže vykonávať funkciu kolízneho opatrovníka maloletej. Odvolateľ uviedol, že ÚPSVaR Martin, hoci nemá právnu subjektivitu, je oprávnený priamo zo zákona (§ 5 ods. 5 písm. a/ zák. č. 453/2003 Z.z.) konať pred súdom v pozícii kolízneho opatrovníka. Namietal aj formálnosť zastupovania maloletej kolíznym opatrovníka a neplnenie si jeho povinností; čo platí aj vo vzťahu k nekonaniu o otcom podanej námietke zaujatosti voči pracovníčke kolízneho opatrovníka.

8. Otec tvrdil, že nedoručením všetkých podaní matky a ich príloh, ako aj správy ÚPSVaR Martin bolo porušené jeho právo na spravodlivý proces. Do pozornosti dával, že neboli dodržané lehoty na rozhodnutie o návrhoch na nariadenie neodkladného opatrenia. Zároveň uviedol, že okresný súd rozhodol predčasne, bez zistenia skutočného stavu veci, lebo nevykonal ním navrhnuté dôkazy; predovšetkým sa neoboznámil so všetkými spismi Okresného súdu Námestovo týkajúcimi sa maloletej. Oboznámil sa len so spisom sp. zn. 7P/23/2019, ale nie aj s ďalšími - napr. so spisom sp. zn. 13Em/1/2021 o návrhu otca o nariadenie výkonu súdneho rozhodnutia. Bolo povinnosťou okresného súdu odôvodniť, prečo navrhnuté dôkazy nevykonal. Aktuálne pritom prebiehajú na súdoch dve konania ohľadne maloletej I. (posudzovaná vec a práve konanie pod sp. zn. 13Em/1/2021); v každom zastupuje maloletú iný kolízny opatrovník.

9. Otec tiež namietal, že napadnuté uznesenie nespĺňa obsahové náležitosti odôvodnenia súdneho rozhodnutia, keďže z neho nie je zrejmé, na základe akých konkrétnych vykonaných dôkazov súd dospel k svojim záverom. Nesúhlasil ani s konštatovaním, že žiaden z účastníkov nepodal návrh na náhradu trov konania v zmysle § 57 CMP, lebo na pojednávaní dňa 4.6.2021 si voči matke takýto nárok uplatnil.

10. Matka žiadala napadnuté uznesenie potvrdiť. Uviedla, že hoci má dôvodné podozrenie na neprimerané fyzické správanie otca k maloletej, závery okresného súdu rešpektovala. Konštatovala, že dieťa potrebuje záujem oboch rodičov, avšak odvolanie otca vôbec nerieši záujem maloletej; jedná sa iba o „vypisovanie traktátov“ zo strany jeho zástupcu. Matka zdôraznila, že nedošlo k takej podstatnej zmene pomerov, ktorá by odôvodňovala nariadenie neodkladného opatrenia navrhovaného otcom. Doplnila, že na pojednávaní, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého rozhodnutia, mali obaja rodičia možnosť vyjadriť sa.

11. V následnej reakcii otec zotrval na podanom odvolaní, vrátane podstatnej časti súvisiacej argumentácie. Uviedol, že napriek opakovaným výzvam kolízneho opatrovníka matka odmietla podať trestné oznámenie na jeho osobu. Namietal kvalitu osobnej starostlivosti matky o maloletú a poukazoval na vzdialenosť, resp. časovú náročnosť jeho cestovania za účelom realizácie styku s dcérou.

12. Rovnako matka v rámci odvolacej dupliky zotrvala na svojom predchádzajúcom stanovisku prezentovanom v odvolacom konaní. Odmietla tvrdenia otca o zanedbávaní starostlivosti o maloletú. Zopakovala, že otec len účelovo útočí na jej osobu a nerieši záujem maloletej.

13. Kolízny opatrovník zostal v odvolacom konaní nečinný.

14. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal bez ohľadu na rozsah a dôvody odvolania (§ 65 a § 66 CMP) a bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) napadnuté uznesenie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

15. Vzhľadom na neviazanosť rozsahom odvolania krajský súd preskúmaval aj odvolaním nenapadnutý výrok o zamietnutí návrhu matky na nariadenie neodkladného opatrenia. Zodpovedajúcou konkrétnosťou súdnej veci je úvaha okresného súdu o tom, že pokiaľ by otec maloletej ubližoval, nešla by dobrovoľne na stretnutia s ním. Matka vo vzťahu k tvrdenému „neprimeranému fyzickému správanie

otca k maloletej“ prezentuje skôr svoje hypotézy, či subjektívne pocity, a nie overiteľné okolnosti. Pokiaľ aj takúto okolnosť bližšie vymedzí (rozsiahla modrina na tvári dieťaťa po stretnutí s otcom), bez náležitého vysvetlenia ju nevie podporiť/osvedčiť „jednoduchým“ dôkazom; napr. fotografiou v mobilnom telefóne.

16. Nadväzne je vecne správnym zamietnutie návrhu matky na zákaz, resp. podstatné obmedzenie styku otca s maloletou I.. Navyše, vzhľadom na zásadné rozpory (až animozitu) vo vzájomných vzťahoch medzi rodičmi eventualita stretnutí otca s dcérou len za prítomnosti matky je vylúčená. Atmosféra takýchto stretnutí by za súčasného stavu jednoznačne nekorešpondovala s najlepším záujmom dieťaťa. Len na okraj krajský súd poznamenáva, že ak by matka bola presvedčená, že otec skutočne maloletej (fyzicky) ubližuje, t.j. že dieťaťu od neho reálne hrozí vážnejšia ujma a mala o tom verifikovateľné poznatky, s veľkou pravdepodobnosťou by rozhodnutie okresného súdu o zamietnutí jej návrhu napadla odvolaním.

17. Krajský súd sa stotožnil so záverom okresného súdu, že v prebiehajúcom konaní nebola osvedčená potreba neodkladnej zmeny úpravy výkonu rodičovských práv a povinností v podobe zverenia maloletej do osobnej starostlivosti otca. Otec nielen neosvedčil, ale ani dostatočne konkrétne skutkovo nevymedzil okolnosti (prioritne nedostatky v osobnej starostlivosti vykonávanej matkou), ktoré by podmieňovali potrebu okamžitého zásahu zo strany súdu. Rovnako ani z ostatných podkladov (prioritne z vyjadrení orgánov sociálnoprávnej ochrany detí, detskej lekárky, či lekárskeho záznamu z ošetrovania na pohotovosti) nevyplývajú/nie sú osvedčené takéto okolnosti. Otec taktiež nepredložil ani trestné oznámenie (údajne) podané na matku pre „dôvodné podozrenie zo spáchania trestného činu týrania blízkej a zverenej osoby podľa § 208 Tr. zák.“, ktorým odôvodňoval podanie svojho návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia.

18. Zároveň je potrebné konštatovať, že zo zvukového záznamu z pojednávania zo dňa 4.6.2021, ktoré predchádzalo vydaniu napadnutého uznesenia a bezprostredne na ktorom úkone okresného súdu otec v ústnej forme vykonal svoj návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, vyplýva, že uplatnenie tohto návrhu bolo skôr reakciou na pomerne širokú a vzájomne protichodnú polemiku medzi účastníkmi a konajúcim súdom. Tomu zodpovedalo i len veľmi všeobecné zdôvodnenie dotknutého návrhu, keď tvrdená potreba bezodkladnosti nebola podporená konkrétnejším skutkovým vymedzením. Otec neprezentoval ani svoju bližšiu predstavu o spôsobe, akým by mienil realizovať osobnú starostlivosť o maloletú. V konaní o rozvod pritom výslovne uviedol, že sa nedomáha zverenia dieťaťa do svojej osobnej starostlivosti a nenavrhol ani nariadenie striedavej osobnej starostlivosti; hoci už vtedy boli vzájomné vzťahy s matkou dosť výrazne narušené a otcove výhrady voči matke zásadné.

19. Pokiaľ otec namietal formálnosť pôsobenia orgánov sociálnoprávnej ochrany detí, je potrebné poukázať na to, že ÚPSVaR Námestovo, ktorý vykonal aj šetrenie v domácnosti otca, tohto predvolal na pohovor, na ktorý sa však otec nedostavil a telefonické hovory dotknutého orgánu neprijal. Z hľadiska otcom požadovanej osobnej starostlivosti o maloletú I. nie nepodstatným je i zistenie, že počas predmetného šetrenia na adrese bydliska otca tento bol v práci a príbuzní nevedeli uviesť, kedy odišiel a kedy sa vráti.

20. V predmetných - určujúcich - súvislostiach je nutné uzavrieť, že nebola osvedčená potreba tak významného neodkladného zásahu do úpravy rodičovských práv a povinností, akou bez pochybností je zmena výchovného prostredia maloletého dieťaťa vo veľmi útlom veku; osobitne, ak v doterajšom vývoji bolo v podstate v každodennom, resp. permanentnom kontakte práve s druhým rodičom (v súdnej veci s matkou). Nadväzne odvolací súd potvrdil aj výrok napadnutého uznesenia o zamietnutí návrhu otca na nariadenie neodkladného opatrenia. Možno dodať, že otec ani v rámci odvolacieho konania v skutkových otázkach svojho (hmotnoprávneho) návrhu nebol konkrétnejší.

21. Hoci z pohľadu podstaty súdnej veci nejde o zásadnú okolnosť, je možné sa stotožniť s výhradou otca v otázke označenia kolízneho opatrovníka. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny (ÚPSVaR) totiž podľa § 5 ods. 5 zákona č. 453/2003 Z.z. má spôsobilosť samostatne konať pred súdom v rozsahu svojej pôsobnosti, ako aj samostatne vykonávať funkcie, do ktorých bol ustanovený podľa osobitných predpisov; medzi ktoré funkcie patrí i funkcia kolízneho opatrovníka (§ 73 ods. 2 písm. b/ bod 2 zákona č. 305/2005 Z.z.). Preto priamo (konkrétny) ÚPSVaR môže a má byť ustanovený za kolízneho opatrovníka.

22. Obdobne v zásade opodstatneným je poukazovanie otca na nutnosť náležitého vyriešenia problematiky miestnej príslušnosti. Naposledy vo veci starostlivosti o maloletú rozhodoval Okresný súd Námestovo (sp. zn. 7P/23/2019). Z obsahu spisu pritom nevyplýva, že by označený súd preniesol svoju príslušnosť na Okresný súd Martin. Avšak vzhľadom na charakter aktuálne prejednávanej veci

(neodkladné opatrenie) bolo akceptovateľné, aby o návrhoch oboch rodičov na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol Okresný súd Martin. Pre účely (prípadného) ďalšieho konania vo veci starostlivosti súdu o maloletú I. D. však bude nevyhnutné dôsledne sa zaoberať otázkou miestnej príslušnosti a v procese jej ustálenia postupovať zákonom predpokladaným spôsobom.

23. Z pohľadu absolútne rozhodujúceho kritéria, ktorým je najlepší záujem maloletého dieťaťa, krajský súd považuje za žiaduce poukázať na to, že až prílišné zaoberanie sa formálnymi detailmi zo strany otca (vrátane úkonov a pôsobenia jeho zvoleného zástupcu) v konečnom dôsledku pôsobia kontraproduktívne. Súvisiace „procesné, resp. formulačné prestrelky“ totiž zbytočne zatláčajú do úzadia hmotnoprávnu podstatu veci. Bez náležitého usporiadania pomerov v tejto vecnej rovine nebude spokojný ani samotný otec, hoci by aj bol v spomínaných „procesno-formulačných prestrelkách“ úspešný. Obaja rodičia si musia uvedomiť, že prvoradým cieľom ich snaženia vo vzájomných vzťahoch je pomôcť prekonať ich jedinému dieťaťu skutočnosť, že s nimi/s oboma svojimi rodičmi (vzhľadom na aktuálne prezentované postoje) zrejme už nikdy nebude žiť v spoločnej domácnosti, a nie používať vlastné dieťa doslova ako zbraň v rámci vyrovnávania sa so sklamaním z ich nevydareného a nezvládnutého partnerského vzťahu.

24. Okresný súd vecne správne rozhodol v zmysle § 52 CMP aj o náhrade trov prvoinštančného konania. Hoci je pravdou, že otec si náhradu trov konania uplatňoval, v súdnej veci nie sú dané (a v zásade ani ním samým konkrétne skutkovo tvrdené) žiadne výnimočné okolnosti pre iné rozhodnutie o dotknutom (procesnom) nároku. Keďže predmetné konštatovanie sa v plnej miere vzťahuje i na odvolacie konanie, (taktiež) krajský súd vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dotknutého (odvolacieho) štádia konania.

25. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu n i e j e dovolanie prípustné.